

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

گفتمان سازی رسانه‌ای بیانیه گام دوم انقلاب

(جوانان و انقلابی‌گری)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: فریفته هدایتی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	➤ مقدمه
۴	➤ جوانان مخاطب اصلی بیانیه
۵	➤ ویژگی‌های جوان مؤمن انقلابی به مثابه جوان تراز نظام ج.ا.ا از منظر مقام معظم رهبری
۶	الف- ویژگی‌های فردی
۷	ب- ویژگی‌های مذهبی
۷	پ- ویژگی‌های نگرشی (سیاسی و اعتقادی)
۸	ت- ویژگی‌های رفتاری
۸	➤ جوانان، انتظارات، امیدها و الزامات بیانیه

بیانیه گام دوم بر چگونگی حفظ انقلاب اسلامی و پاسداشت ارزش‌های آن تاکید دارد، و ضمن تبیین اجمالی پیشینه انقلاب اسلامی چشم انداز آینده آن را از منظر بالاترین مقام سیاسی کشور تشریح می‌کند، و این چشم انداز را در چند محور بیان می‌کند. گرچه این بیانیه یک نگاه ملی دارد و برای همه ملت ایران نگاشته شده، مخاطب اصلی آن جوانان، در مفهوم عام آن و «با یک نگاه ملی و فراجناحی است و حدود ۴۰ بار در این بیانیه عنوان جوانان تکرار شده است.»^۱

مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم تاکید کرده‌اند که «اینک در آغاز فصل جدیدی از زندگی جمهوری اسلامی این بنده ناچیز مایلیم با جوانان عزیزم، نسلی که پا به میدان عمل می‌گذارد تا بخش دیگری از جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ را آغاز کند، سخن بگویم.»^۲ و در ادامه می‌فرمایند: دهه‌های آینده دهه‌های شماسست و شما باید که باید کارآموده و پرائگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هرچه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنافاده) است، نزدیک کنید.»^۳

این انقلاب یک انقلاب پیشرفت‌گرا، معنوی، فکری و عقلانی است.^۴ بنابراین بدیهی است جوانانی که توان تحقق اهداف بیانیه را دارند براساس شاخص‌های ترسیم شده در بیانات رهبری، برای جوان مومن انقلابی پرورش یافته باشند. به این منظور نهادهای دست اندرکار فرهنگ سازی و گفتمان سازی در بین جوانان، به‌ویژه رسانه ملی، باید با شناسایی شاخص‌های مورد نظر مقام معظم رهبری برای جوان مومن انقلابی، سعی در ترویج این شاخص‌ها و گفتمان‌سازی انقلابی‌گری در بین جوانان داشته باشند. چنانچه در بیانیه تصریح شده است، این امر نیاز به فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی دارد.

مقام معظم رهبری درباره اهمیت گفتمان‌سازی در خصوص آرمان‌های انقلاب می‌فرمایند: اگر می‌خواهیم یک خواسته‌ای تحقق پیدا کند، قدم اول این است که این خواسته را به‌صورت یک گفتمان پذیرفته شده در بیاوریم.^۵ به واقع اگر تفکری به صورت گفتمان در آمد، اجرای آن دیگر کار دشواری نیست.^۶ در نگاه ایشان گفتمان یعنی، یک مفهوم و یک معرفت در برهه‌ای از زمان در یک جامعه همه‌گیر بشود.^۷ در حقیقت گفتمان یعنی باور عمومی؛ یعنی آن چیزی که به صورت یک سخن مورد قبول عموم تلقی بشود، مردم به آن توجه داشته باشند.^۸ از این منظر، گفتمان یک جامعه مثل

۱. ذوعلم، علی، گزارش هم اندیشی تبیین گام دوم؛ از نظر تا عمل، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، مهر، ۹۷/۱۲/۱۴

۲. بیانیه گام دوم انقلاب، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری

۳. بیانیه گام دوم انقلاب، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری

۴. ذوعلم، پیشین.

۵. بیانات، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۹۴/۴/۱۳

۶. بیانات، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۹۰/۱۰/۱۴

۷. بیانات، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۸۸/۹/۲۲

۸. بیانات، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۹۲/۱۲/۱۵

هواست، همه تنفسش می‌کنند؛ چه بدانند، چه ندانند؛ چه بخواهند، چه نخواهند.^۱ ایشان تاکید می‌کنند که باید این گفتمان‌سازی انجام بگیرد که البته نقش رسانه‌ها و به خصوص نقش روحانیون و نقش بزرگان و اساتید دانشگاهی حتما نقش بارز و مهمی است.^۲

گفتمان‌سازی فرایندی برنامه‌ریزی شده، و زمان‌بر و نیازمند تکرار و تاکید بر مفاهیم و مقوله‌های اصلی تشکیل دهنده یک گفتمان است، تا تبدیل به ادبیات رایج جامعه شود. برای گفتمان‌سازی «انقلابی‌گری در بین جوانان» لازم است نهادهای دست اندر کار فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی از جمله رسانه‌ها و در راس آنها رسانه ملی، مفاهیم و مقوله‌های اصلی این گفتمان را محور تولید محتوای خود قرار دهند و به شیوه‌های مختلف به تکرار هنرمندانه آنها بپردازند. بهترین مرجع برای استخراج این مفاهیم و مقوله‌ها نیز بیانات مقام معظم رهبری است و لذا این پژوهش^۳ با استخراج این مفاهیم و مقوله‌ها در صدا است تا زمینه‌ای برای سیاستگذاری و تولید محتوای رسانه‌ای برای گفتمان‌سازی انقلابی‌گری در بین جوانان، به عنوان مخاطبان اصلی بیانیه گام دوم انقلاب، بپردازد.

➤ جوانان مخاطب اصلی بیانیه

در بیانیه گام دوم جوانان به مثابه فرزندان که موظف به حفظ میراث به جامانده هستند، مورد خطاب واقع شده‌اند. آنان باید با اطمینان به ارزشمند بودن این میراث با درس گرفتن از گذشته و استواری بر مواضع پیشین، این میراث را پاس بدارند و آن را از دستبرد حفظ نمایند. با این نگاه این بیانیه منشور آینده نظام را به ویژه برای کسانی تشریح می‌کند که انقلاب و گذشته آن را به چشم خود ندیده‌اند و درک و دریافته‌شان بر اساس تجربیات دیگران شکل گرفته است. پس متن با انگشت نهادن بر جوانان به دنبال سه هدف است:

هدف از مخاطب قرار دادن جوانان در بیانیه

نقل قول‌هایی که به طور مستقیم به جوانان گفته شده در هیچکدام از آنها دسته خاصی از جوانان مورد نظر نبوده و بلکه تمامی آنها به عنوان مهم‌ترین افراد برای پاسداری از آینده نظام تلقی شده‌اند. علاوه بر این متن با بیانی ساده و روان بر آن است که سیاستگذاری‌های کلان و برنامه‌های مربوط به حوزه‌های گوناگون اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را

^۱. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۹۰/۱۰/۱۴

^۲. همان.

^۳. این پژوهش بر اساس مجموعه کتاب‌های "گفتمان‌سازی بیانیه گام دوم انقلاب"، مرکز تحقیقات صدا و سیما، ج ۱، تهران، ۱۳۹۸، انجام شده است.

با زبانی قابل فهم برای آنها مشخص کند. بنابراین لایه‌های چندگانه متن به آرامی و سادگی، مخاطب اصلی یعنی جوانان را به سمت مبانی سیاسی و عقیدتی برگرفته از اندیشه انقلاب اسلامی سوق می‌دهد و با متعهد ساختن آنها بر مطالب زیر تاکید می‌کند:

- اندیشه انقلاب اسلامی برگرفته از مبانی دینی و اندیشه امام راحل و تغییر ناپذیر است.
- مصالحه و مسامحه در مورد مبانی انقلاب انحراف از اندیشه انقلاب اسلامی است.
- اوج سیاستگذاری‌های انقلاب اسلامی رسیدن به تمدن منتهی به حکومت عدل الهی است.
- همه سیاستگذاری‌ها باید در مسیر رسیدن به نقطه اعتلای حکومت عدل الهی تدوین شود.
- شرایط مادی و حیات اجتماعی ابزار رسیدن و همگرایی جامعه برای پیش‌بردن انقلاب به نقطه آرمانی یعنی حکومت عدل الهی است.
- شرایط تحقق اهداف بلند انقلاب اسلامی مهیا است.
- تحقق اهداف در گرو تصحیح اشتباهات گذشته و رفع کاستی‌های موجود و سیاستگذاری‌های اجرایی و برنامه‌ریزی‌های دقیق با توجه به فرصت‌هاست.
- جوانان وارثان اصلی دستاوردهای انقلاب و ادامه دهنده آرمان‌های آن هستند.
- دلیل اصلی مشکلات موجود رویگردانی مسئولان از اندیشه ناب نخستین انقلاب است و جوانان باید از این آفت بر حذر باشند.

با این مقدمات روشن می‌شود که هدف بیانیه همراه کردن همه جوانان و استفاده از ظرفیت جوانان برای پیشبرد اهداف گام دوم است و این امر مقدماتی لازم دارد و آن اینکه گفتمان جوان مؤمن انقلابی، در کالبد جامعه جوان، همچون هوایی که تنفس می‌کنند، ترویج یابد، البته عاملان اصلی این گفتمان‌سازی هم خود جوانان هستند.

➤ ویژگی‌های جوان مؤمن انقلابی به مثابه جوان تراز نظام ج.ا.ا از منظر مقام معظم رهبری

این ویژگی‌ها از تحلیل مضمونی بیانات معظم له در موضوع انقلابی‌گری و ویژگی‌های جوان مؤمن انقلابی در مناسبت‌های مختلف، در ۴ بعد زیر استخراج شده است.^۱

^۱. فهیم دانش، شهاب (۱۳۹۸)، گفتمان سازی انقلابی‌گری در بین جوانان، مرکز تحقیقات صدا و سیما.

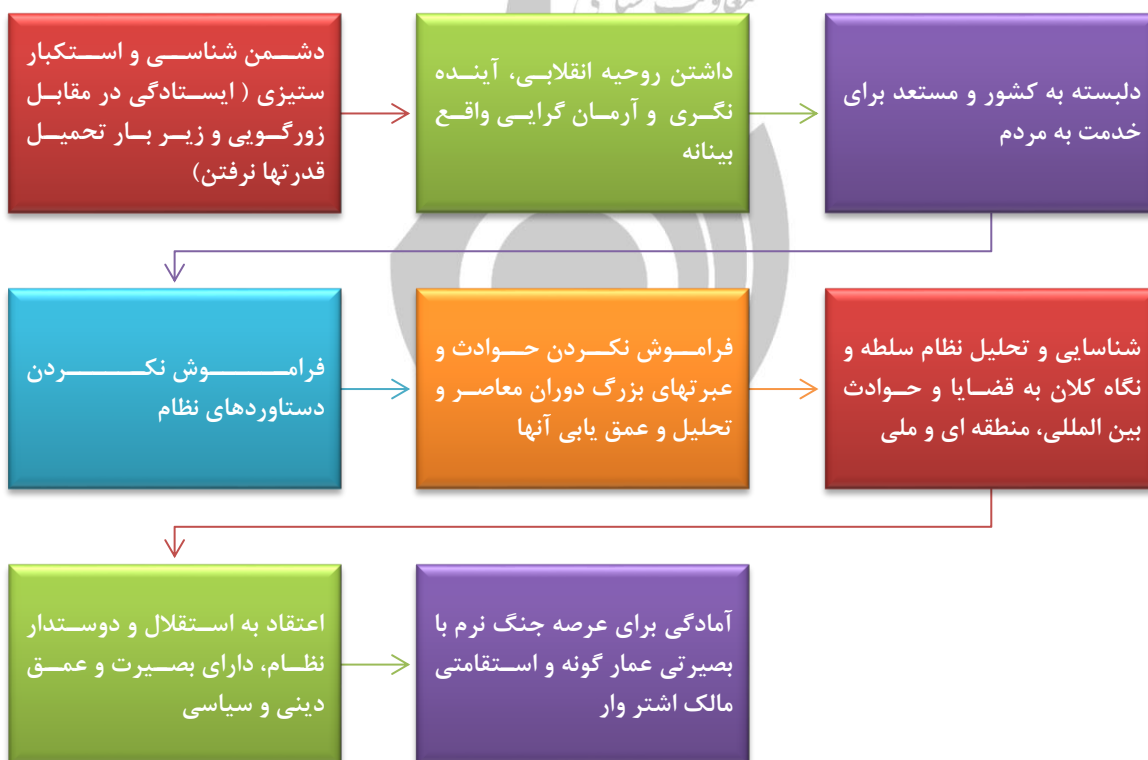
معاونت سیاسی
 صدا و سیما
 الف-ویژگی های فردی

ب- ویژگی‌های مذهبی

پ- ویژگی‌های نگرشی (سیاسی و اعتقادی)

ت-ویژگی‌های رفتاری

➤ جوانان، انتظارات، امیدها و الزامات بیانیه

پژوهش

❖ جوانان محور تحقق نظام پیشرفته اسلامی

❖ نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیربنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی، مهمترین ظرفیت امیدبخش کشور:

❖ توصیه های اساسی در پرتو امید و نگاه خوش بینانه به آینده:

❖ جوانان مخاطب اصلی بیانیه گام دوم انقلاب:

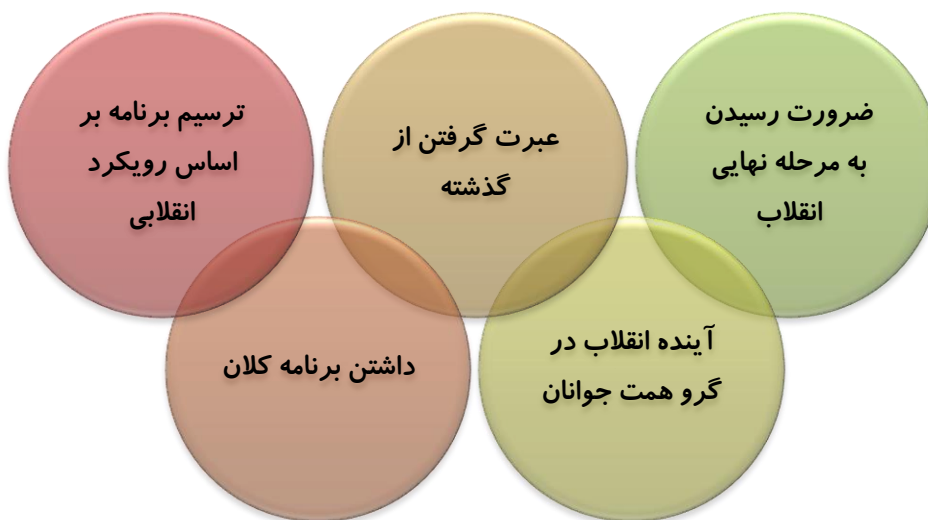
❖ جدی گرفتن مدیریت جهادی:

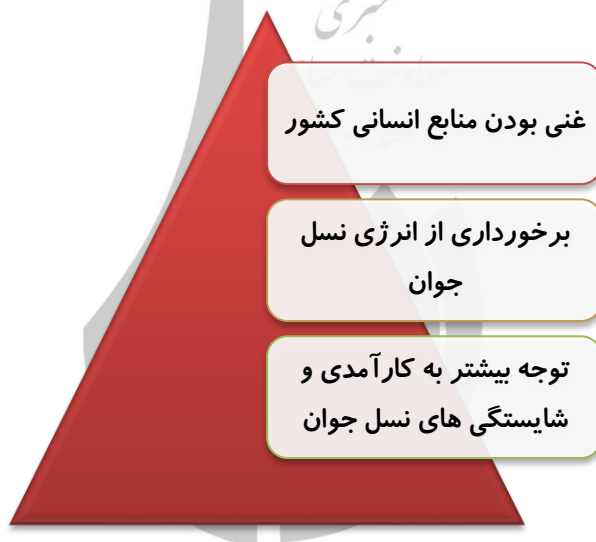
❖ جوانان وارثان دستاوردهای انقلاب:

❖ ضرورت سیاستگذاری بر پایه اندیشه انقلابی و موفقیت جوانان در تداوم انقلاب :

❖ تاکید بر استفاده از نیروی جوان: پژوهش تجربی

❖ برنامه ریزی برای استفاده از منابع غنی:

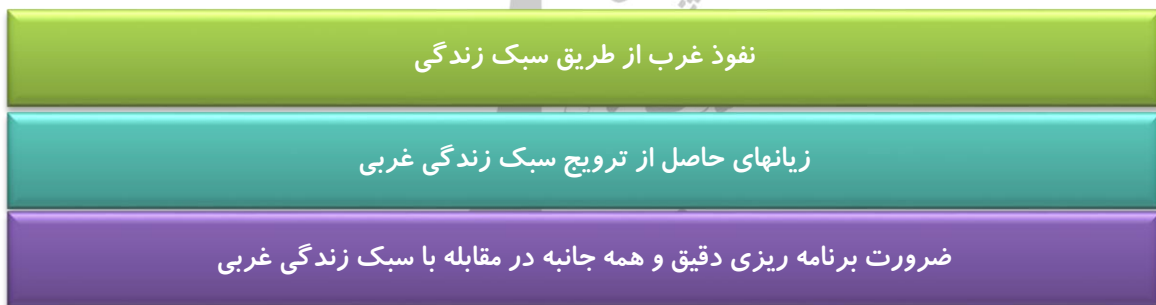
منابع طبیعی و بکر و موقعیت جغرافیایی ممتاز و منابع مادی ابزاری در دست مدیران لایق قابلیت بهره گیری از منابع مادی در جهت رشد اقتصادی دهه دوم دهه استفاده از منابع غنی مادی

توجه دادن جوانان به این منابع

❖ ضرورت ورود جوانان برای موفقیت در حوزه عدالت و ریشه کن کردن فساد:

❖ مقابله دقیق و برنامه ریزی شده با نفوذ دشمن برای اشاعه سبک زندگی غربی:

❖ افق آینده سیاستگذاریه‌های اجرای و برنامه ریزی با توجه به فرصت‌های موجود:

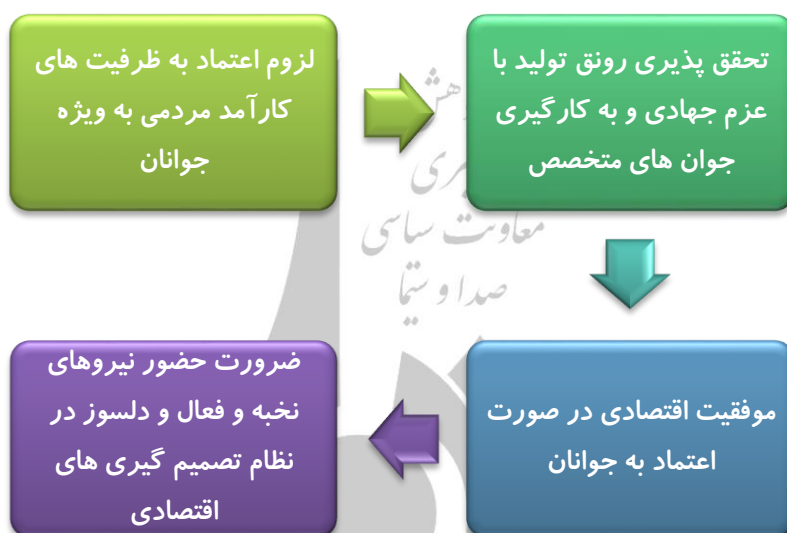
❖ افق آینده تقابل با مجاری تهدید آفرین در داخل و خارج:

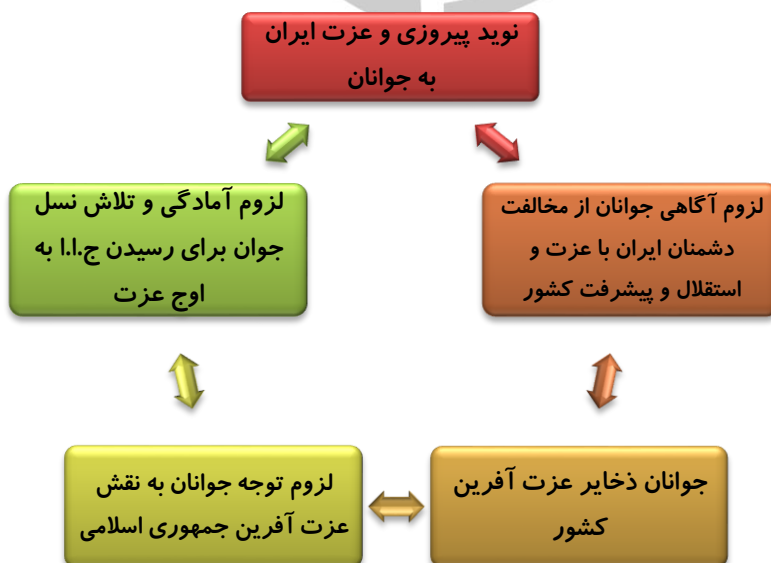
❖ تربیت و هدایت نسل آینده برای سبک زندگی اسلامی

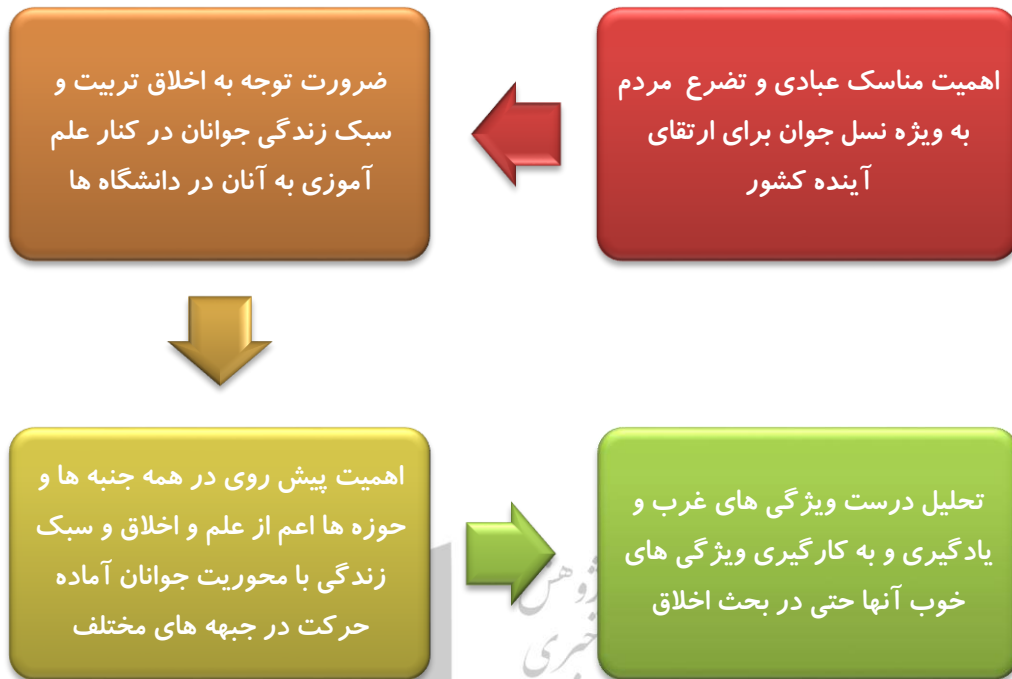
❖ تکیه بر توان و تعهد مردم و میدان دهی به آنان به ویژه جوانان

❖ آگاهی بخشی و ارتباط گیری با نسل جوان به منظور صیانت از عزت ملی و حاکمیتی

❖ جوانان معنویت و اخلاق

❖ ارتقای نقش جوانان برای تقویت سبک زندگی اسلامی ایرانی

